

Vivat symposion

Vážené dámy, vážení páni, milí aktéri a ctené obecnstvo,

dovoľte, aby som na dnešnom medzinárodnom vedeckom sympóziu v Ústave slovenskej literatúry privítala predovšetkým Petra Zajaca, ktorý sa stane témou najbližších rozhovorov a úvah na našej fiktívnej hostine. Antickú formu symposionu Zajac viac ako pred dvadsiatimi rokmi revitalizoval. Vychádzal z germanistickej mutácie s úmyslom uviesť túto multikultúrnú tradíciu do slovenského prostredia. Potom nevychádzal z údivu, prečo sa zvolení objekti zdráhajú, sú v rozpakoch, ba dokonca odporujú tejto idei. Uvidíme, čo povie dnes, keď prejde skúškou ohňom. Nie in vitro, ale in vivo – zaživa a naživo.

Hoci prapôvodnou témou platónskeho a xenofontovského symposionu bola láska, my o nej diskutovať nebudeme. Napriek tomu tu bude prítomná: v potešení z rozhovoru a z iniciácie myšlienok pri odkrývaní dynamiky pnutia, ktoré produkuje tvorivý subjekt, z jeho rezonancie, pulzácie a chvenia na synoptickej mape literatúry a umenia.

Prejdime teda ku geografii. Hostí privítam podľa toho, akú dĺžku cesty na dnešné stretnutie merali: dámy severu panie Joannu Goszczyńsku a Ute Raßloff, mužov juhu Michala Harpána a Dalibora Turečka, pána siedmich pahorkov blízko diaľnej Nitry Ľubomíra Plesníka a pána vodstva krásnomodrého Dunaja, obtekajúceho Gondovu ulicu – pána Valéra Mikulu. A v neposlednom rade vítam pánov Adama Bžocha a Fedora Matejova, ktorí – aby mohli zasadiť k slávnostnému stolu, museli sa spustiť – po schodoch. Zároveň vítam všetkých tých, ktorí sa dnešnej hostiny zúčastnia. Je to zrejme posledná hostina, ktorá sa koná v starodávnom stánku Ústavu slovenskej literatúry na Konventnej ulici 13.

Pôvodný význam slova symposion je spoločná pítka. Na záver hostiny by sa mali všetci účastníci vyzdobiť vencami z čerstvých kvetov, natrieť si vlasy vonnými olejmi a masťami. Nechávam na voľné zváženie prítomných.

Symposion musí mať svojho predsedu, po grécky symposiarchu, po latinsky magistra convivii alebo magistra bibendi. Magister bibendi určuje poradie prípitkov, ale aj pomer, v ktorom sa víno riedi vodou. Touto funkciou poverujem Skaličana, už dlhé roky Pezinčana Reného Bílika, ktorý sa v tom vyzná. Povinnosť určiť pomer ho čaká na záver hostiny.

Keďže ide o antickú inšpiráciu, nesmie chýbať numerická symbolika. Na dnešnej hostine prehovorí osem ohlásených hostí. Číslo sedem symbolizuje zavŕšené biologické dekády oslávencovho života, ôsmy rečník ďalšiu dekádu anticipuje a otvára.

Symposiarcha – konaj, prosím, svoju povinnosť! Bene tibi, bene vivas! Príjemne kultivujme žáner rozhovoru.

Jelena Paštéková

Prednesené dňa 21. marca 2016 v budove Ústavu slovenskej literatúry SAV na Konventnej 13 v Bratislave pri príležitosti otvorenia medzinárodného vedeckého sympózia venovaného dielu prof. PhDr. Petra Zajaca, DrSc.